

ԱՐԵՂՅԱՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԱՐԵՂՅԱՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐ

ԵՄ

ԴԱՐՁՎԱԾՔԱՅԻՆ ՆՈՐԱՔԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ
ԱՐԳԻ ՄԱՍՈՒԼՈՒՄ

Դարձվածքը կառուցվածքով երկու և ավելի բառերի կայուն, իմաստով ամբողջական, վերաիմաստավորված այնպիսի կապակցություն է, որ խոսքում վերարտադրվում է իբրև լեզվական պատրաստի միավոր¹:

Ժամանակակից հայերենի դարձվածաբանական համակարգում առանձնահատուկ հետաքրքրություն են ներկայացնում դարձվածքային նորաբանությունները, որոնք ավելի լավ են բնութագրում մեր՝ փոթորկալից, քաղաքական հարուստ իրադարձություններով լի կյանքը, որը բնութագրելու համար ավելի շատ են պահանջվում խոսքի դիպուկություն, կանոնավորություն ու մտքի արտահայտման յուրահատուկ հակիրճություն:

Առաջին հայացքից թվում է, թե մեր օրերում դարձվածքներ չեն առաջանում, այսինքն՝ դարձվածքային նորաբանություններ չեն լինում: Մյուս կողմից իրականում, ինչպես լեզվում եղած արմատների ու ածանցների գուգորդմամբ ու համադրմամբ կազմվում են նոր բառեր (կամ եղածները նոր իմաստներ են ձեռք բերում), այնպես էլ, նոր երևույթներ ու հարաբերություններ պատկերավոր կերպով բնութագրելու կամ անվանելու համար մարդիկ ստեղծում են նոր դարձվածքներ կամ եղածներին նոր իմաստներ են վերագրում, կատարվում են դարձվածքների իմաստների տեղաշարժեր, դարձվածքներ են պատճենվում այլ լեզուներից:

Դարձվածքային նորաբանությունները պայմանավորված են հասարակական-քաղաքական կյանքի հախուռն փոփոխություններով և հանդես են գալիս նրա բոլոր ոլորտներում ու լեզվի բոլոր ոճերում և հատկապես մամուլում: Դարձվածքային նորաբանությունները դասակարգվում են չորս խմբի՝ դարձվածքային նորաբանություններ, պոետնցիալ դարձ-

¹ Տե՛ս Սուքիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, Եր., 1999, էջ 296:

վածքներ, դիպվածային դարձվածքներ և հեղինակային դարձվածքային նորաբանություններ²:

Դարձվածքի ընդհանուր իմաստի և դարձվածքը կազմող բաղադրիչ բառերի մեջ գոյություն ունեցող հարաբերության տեսակետից հայերեն դարձվածքները բաժանվում են երեք խմբի՝ դարձվածքային սերտաճում, դարձվածքային միասնություն և դարձվածքային կապակցություն:

Դարձվածքային սերտաճումները իմաստային տեսակետից բառային անբաժանելի, անքակտ այնպիսի կապակցություններ են, որոնց մեջ բառերը, ամբողջապես կորցնելով հանրորեն ընդունված իրենց բառային իմաստները և տվյալ կառուցվածքում վերաիմաստավորվելով, դառնում են դարձվածքի սոսկ ընդհանուր, ամբողջական իմաստի բաղադրատարր՝ չցուցաբերելով իրենց բառային և իմաստային ինքնուրույնությունը:

Մեր ուսումնասիրած մամուլի էջերում հանդիպել ենք դարձվածքային սերտաճման նորաբանությունների հետևյալ օրինակների՝ *հոգու ճարտարապետ* (Իրավաբանը մարդկային հոգու ճարտարապետն է) («Ոգնի», 30.04-11), *նարնջագույն անչրև* (Նարնջագույն անձրևի սպասումով) («Ավանգարդ», 27.04-11), *գրքային տերևաբախ* (Գր. 12.09.11), *հավային համերաշխություն* («Ավանգարդ», 23.12-11), *դասարկ դիոլ* (Այդ երբ էր, որ քաղաքական գործիչներից մեկին գործող նախագահը «Դատարկ դիոլ» անվանեց, հետագայում վերջինս դարձավ նրա ամենահավատարիմ զինակիցներից ու ջատագովներից մեկը) («Հրապարակ», 30.04.11), *ճամբար փախածներ* (Ճամբար փախածների անունները թվարկելը պարզապես անհնարին է) («Հրապարակ», 30.04.11):

Դարձվածքների մյուս տեսակը դարձվածաբանական՝ դարձվածքային միասնությունն է: Դարձվածքների այս խմբի մեջ մտնում են դարձվածաբանական այնպիսի միավորներ, որոնք դարձվածքային սերտաճումների նման իմաստաբանորեն նույնպես անբաժան են և ամբողջական, բայց, ի տարբերություն նախորդների, սրանց դարձվածքային ընդհանուր իմաստը որոշ չափով պատճառաբանված է դարձ-

² Տե՛ս Բաղիկյան Խ., Դարձվածային ճաբանություն, Եր., 2000, էջ 109:

վածքը կազմող բաղադրիչ բառերի առանձին, փոխաբերական իմաստով: Դարձվածքների այս կարգին առաջին հերթին բնորոշ է պատկերավոր իմաստը: Դարձվածքային սերտաճումը և դարձվածքային միասնությունը՝ իբրև իմաստային տեսակետից անբաժանելի միավորներ և բառերի համարժեքներ, հաճախ միավորվում են մեկ խմբի մեջ և կոչվում են իդիոմներ կամ իդիոմատիկ արտահայտություններ: Մամուլում մեզ հանդիպած դարձվածքային միասնություններ են հետևյալները՝ **բրեժնևյան համբույրներ** («Ոգնի», 31.05.11), **վարդերի հեղափոխություն** («Ավանգարդ», 28.09.11), **ղնովի ժպիտ** (ԳԹ, 12.09.11), **սառը քնամանք** (ԳԹ., 12.09.11) և այլն:

Իդիոմներից տարբերվում են դարձվածքային կապակցությունները և դարձվածքային արտահայտությունները, որոնք իմաստային տեսակետից անբաժան բառերի համանշանակներ չեն, այլ իմաստաբանորեն տարբարված դարձվածքներ, որոնց դարձվածքային ընդհանուր իմաստը բխում է դարձվածքը կազմող բաղադրիչ բառերի բառային իմաստներից³: Սրանց առանձնահատկությունն այն է, որ ունեն իրենց գուգահեռ ազատ կապակցությունները, դարձվածքի մեջ մտնող բաղադրիչները հաճախ կարող են փոխարինվել հոմանիշ բառերով: Դարձվածքային նորաբանություններում ևս շատ ենք հանդիպել դարձվածքային կապակցության օրինակների, ինչպես **արաբական կրակ, արաբական զարուն, անառակ որդու ուրացումը, դարչնագույն ամպեր, դեղին անջրե, կանաչ քախիծ, մարնջագույն անջրե** և այլն:

Լեզվում մեծ թիվ են կազմում հատկապես մարմնի մասերի անվանումներով բաղադրված դարձվածքային միավորները: Վիճակագրական տվյալներով՝ լեզուների դարձվածքային ֆոնդի համակարգում թվային քանակով մարմնի մասերի անուններով կազմված դարձվածքային համակարգն է գերիշխողը (գլուխ բառով՝ 691, աչքով՝ 660, սրբտով՝ 395, ձեռքով՝ 380, ոտքով՝ 345, բերանով՝ 268, լեզվով՝ 180, քթով՝ 166, ականջով՝ 145, մատով՝ 78, ատամով՝ 65, մազով՝ 40 և այլն): Մարմնի մասերի անվանումներով մեզ հանդիպել են հետևյալ նորաբա-

³ Տե՛ս Մուքիսյան Ա., նշվ. աշխ., էջ 303:

նությունները՝ **«հանդիսապեսի» աչքերով հեկոնել** (Եթե արաբական մյուս երկրներում տեղի ունեցող իրադարձություններին հետևում էինք զուտ «հանդիսատեսի» աչքերով... («Երկիր», 31.01.12): **Թախիծ ծորաց աչքերից** (Ցանկացավ այցելել հոր շիրմին. Թախիծ էր ծորում աչքերից) («Ավանգարդ», 28.03.12): Ինչպես նաև՝ Եվ հենց համախոհների այդ խումբը Ռուսաստանը դուրս բերեց քաղաքացիական պատերազմի փակուղուց, **կոպրեց մեջքը ահաբեկչության**, («Երկիր», 17.01.12): Իսկ ավելի լավ է չկորցնել իրականության զգացողությունը և **ոպրերը մեկնել սեփական կուսակցության վերմակի չափով** (ՀՀ, 18.11.11), **«Ուզոդ քոշակիդ չափով մեկնիր»** («Ավանգարդ», 14.03.12): Նշենք նաև, որ վերջին երկու դարձվածքային նորաբանությունները ստեղծվել են **ոպրը իր կարպետի (վերմակի) չափ մեկնել** դարձվածքի մնամողությամբ և նույն իմաստն ունեն:

Ինչպես գիտենք, ժողովրդախոսակցական դարձվածքային համակարգում մարմնի մասերի անվանումներով ԴՄ-ներից հետո երկրորդ տեղն են գրավում տվյալ ժողովրդի ընտելացրած կենդանիների ու թռչունների, ինչպես նաև իր շրջապատում ապրող կենդանիների, թռչունների, գազանների, սողունների անվանումներով կազմված ԴՄ-ները: Մամուլում կենդանիների ու թռչունների անվանումներով կազմված բազմաթիվ նորակազմությունների ենք հանդիպում: Այսպես՝ **«Ամենաշքեղ փայլանով էլ էլը նույն էլն է»** («Ավանգարդ», 15.02.12), **ոսկեգօծ պոչով ավանակ** (Նա պիտի ձգտեր «Բենթրիի» կամ իր ժամանակների չափանիշով, գոնե ոսկեգօծ պոչով ավանակի): («Երկիր», 26.11.11): **Առնետրավազը հրահրել** («... Տարածքային կառույցների առավել ակտիվ անհատներին պետական կառույցներում նոր պաշտոններով գալթակղելով՝ ուզում են կուսակցությունից առնետավազը հրահրել): («Երկիր», 28.01.12): **Չայլամի քաղաքականություն վարել** (Սպառողների շահերը պաշտպանող կազմակերպություններն էլ վարում են ջայլամի քաղաքականություն) («Ավանգարդ», 28.03.11):

Դարերի ընթացքում, ելնելով կյանքի փորձից, ժողովուրդը գույներն էլ է իմաստավորել՝ մի գույնի հետ կապելով բախտավորության ու կյանքի, մյուսի հետ՝ դժբախտության ու մահի պայմանականություն, և այդ-

պիտով գույների անվանումները դարձել են կյանքի այս կամ այն կողմի խորհրդանիշ: Եվ իսկապես, մարդը դարեր շարունակ իր գործունեության ընթացքում, սովորաբար սև գույն ունեցող իրերն օգտագործել է տխուր առիթներով՝ որպես սգո, ողբերգության, անհաջողության նշան կարմիրը՝ ընդհակառակը՝ ուրախության, հաղթանակի, տոնահանդեսի, կանաչը՝ գարնան, կյանքի ծաղկունքի, երիտասարդության, կապույտը՝ երազանքի, նույնիսկ ցնորքի, անհասանելության, սպիտակը՝ մաքրության, անաղարտության, պարզության և այլն, թեև տարբեր ժողովուրդներ գույների նկատմամբ ունեն տարբեր վերաբերմունք:

Ինչպես համագործածական ԴՄ-ներում, այնպես էլ դարձվածքային նորաբանություններում քիչ չեն այնպիսի դարձվածքները, որոնք կազմվել են գունանունների և այլ բառերի գուգորդմամբ: Այսպես լրագրողը **կանաչ** ածական գունանունը, գուգորդելով **բախիժ** գոյական անվան հետ կազմել է **կանաչ բախիժ** (ԳԹ, 12.09.11) դարձվածքային նորաբանությունը, որի միջոցով թախծին կարծես թե փորձել է լուսավորություն հաղորդել: Վարդագույն գունանունով խորհրդանշվում է ուրախ, պայծառ, արամադրություն, ցանկալի, երջանիկ կյանք: «**Կյանքին վարդագույն ակնոցով նայել**» դարձվածքի մասնողությամբ մասնուրում կազմվել է նորագույն ԴՄ՝ **վարդագույն** ածականը համադրելով հեռուստատեկրան գոյականի հետ: Այսպես՝ **Մեր վարդագույն հեռուստատեկրանից** մեզ է հրամցվում ծաղկող ու զվարճացող «Վիրտուալ» մի երկրի պատկեր («Երկիր», 28.01.12):

Խորհրդանշական բազմազան իմաստներ ունի նաև **սև** ածականը, որով ավելի շատ ԴՄ-ներ են կազմվում, քան մյուս գույների անուններով: Այսպես՝ «Տեսել է նաև **սպվերը սև արևի**» («Երկիր», 04.11.11): Կամ օրինակ՝ **խելքը հացի հեպ ուրել** դարձվածքի մասնողությամբ լրագրողը ստեղծել է **խելքը սև խավիարի հեպ ուրել** դարձվածքային նորաբանությունը՝ «Բայց նրանք իրենց խելքը **սև խավիարի** հետ հո չեն կերել, որ սովորական շահույթներով բավարարվեն» («Ավանգարդ», 23.12.11): Մամուլում հանդիպել են նաև այսպիսի օրինակներ՝ **դեղին անչրի, նարնջագույն անչրի, անգույն օրեր** և այլն:

Գրավոր խոսքը՝ գրական ստեղծագործությունը, զիրքը, հողվածը և այլն, սովորաբար վերնագիր են ունենում: Ահա այստեղ էլ դարձյալ անփոխարինելի է դարձվածքի դերը. որպես վերնագիր ճիշտ ընտրված դարձվածքը շատ տարողունակ կերպով է ներկայացնում հողվածի կամ ստեղծագործության բովանդակությունը: Մի քանի տասնյակից անցնող բազմաբնույթ լրագրերը (ըստ իրենց ուղղվածության ու պատկանելության) մեր դարձվածքային հարուստ շտեմարանից ընտրում են իրենց թերթերի ուղղվածությանն ու հողվածների բնույթներին համապատասխան դարձվածքներ ու դրանցով ռճավորում իրենց խոսքը, ներգործում ընթերցողների վրա, ընդգծում ասելիքի կարևորությունը և ավելի հետաքրքիր դարձնում իրենց թերթերը:

Լրագրողները մեծ մասամբ վերցնում են պատրաստի դարձվածքներ ու անփոփոխ գործածում որպես վերնագրեր: Այսպես՝ «**Տաշած քարը գետինն չի մնա**», «**Մառույցը շարժվեց**», «**Ուս ուսի տված**», «**Գե արի ու էշը ցելսից հանի**», «**Կարմիր լույս վառել**», «**Երկաթե դիմակ**», «**Որքան ջրեր են հոսել**» և այլն:

Լրագրողները, սակայն, բացի պատրաստի դարձվածքներից, վերնագիր են ընտրում իրենց ստեղծած դարձվածքային նորաբանություններից: Օրինակ՝ «**Ուրբը մեկնել բոշակի չափով**» («Ավանգարդ», 14.03.12), «**Ցուցակն ընդ ցուցական**» («Երկիր», 25.11.11), «**Հավային համերաշխություն**» («Ավանգարդ», 23.12.11), «**Բրեժնևյան համբույրներ**» («Ոգնի», 31.05.11), «**Գրքային տերևաբափ**» (ԳԹ, 1.04.11), «**Չյունն օդում չեն բռնում**» («Երկիր», 09.02.12):

Լրագրողները երբեմն էլ դարձվածքները օգտագործում են որպես վերնագրի կամ արդեն եղած դարձվածքի մի բաղադրիչ մաս: Այդպիսի վերնագրեր շատ են հանդիպում: Այսպես՝ «**Շառից, տեսախցիկներից հեռու**» («Երկիր», 09.12.12), «**Չյուղացիական դաշտից «տեղափոխել» են քաղաքացիական դաշտ**» («Ավանգարդ», 27.04.11), «**Նարնջագույն անչրիի սպասումով**» («Ավանգարդ», 27.04.11), «**ՀՀԿ-ն ժողով արեց ու որոշեց՝ սալյուպը ներսում են խփում**» («Երկիր», 03.11.11), «**Էլի քաղաքացու «գրպանին» են կաշում**» («Երկիր», 02.02.12) և այլն:

Ինչպես արդեն նշեցինք, շատ դարձվածքներում ևս լրագրողները, հաճախ որպեսզի ավելի սաստկացնեն դարձվածքի ներգործում ուժը, ավելի խիստ ներգործեն ընթերցողի վրա, ինչպես նաև ելնելով հողվածի ոգուց և ուղղվածությունից, դարձվածքի կազմում նույնպես փոփոխություն են կատարում: Երբեմն դարձվածքից որևէ բառ են հանում, երբեմն՝ ավելացնում, ավելի հաճախ բարբառային և ժողովրդախոսակցական դարձվածքները բերում են գրական տեսքի՝ աշխատելով չխաթարել նրա իմաստը, որպեսզի այն չանդրադառնա դարձվածքի բովանդակային կողմի վրա և երկիմաստության տեղիք չտա: Օրինակ՝ *սևին սապոնն ինչ կանի, խեղճ իրապր* ժողովրդախոսակցական դարձվածքը «Երկիր» թերթը ոչ միայն կրճատում է, այլ փոխում *սապոն* բարբառային բառը *սևին օճառն ինչ կանի* ձևով, կամ *սայրը փեղից չի շարժվում* դարձվածքը «Ավանգարդը» ձևափոխել է *սայրը մինչև օրս մնում է փեղում* ձևով, իսկ, օրինակ, *խելքը հացի հեղ ուղեղ* ժողովրդախոսակցական դարձվածքը «Ավանգարդը» ձևափոխել է *խելքը սև խավիարի հեղ ուղեղ* ձևով, կամ *ուրիշի չեռքով կրակից շագանակներ հանել* դարձվածքը «Ավանգարդ» թերթը ձևափոխել է *արարների չեռքով Սիրիայից «շագանակներ»* հանել ձևով և դարձրել նյութի վերնագիր՝ «*Արարների չեռքով Սիրիայից «շագանակներ»*» հանելու մեխանիկան» («Ավանգարդ», 23.12.11): *Երկու կրակի (ջրի, քարի) արանքում* դարձվածքը «Ազգ» թերթը ձևափոխել և նյութի վերնագիր է դարձրել հետևյալ կերպ՝ «*Ռեալ պոլիպիկի և մարդու իրավունքների արանքում*» («Ազգ», 22.02.11), իսկ «Երկիր» թերթը նույն դարձվածքը գործածել է հետևյալ երկու տարբերակներով՝ «*Ռուսական մուրճի և արևմտյան սալի արանքում*» («Երկիր», 25.11.11) և «*Երկու փնտրվարողների արանքում*» («Երկիր», 05.11.11):

Եվ այսպես, մեր ուսումնասիրությունը ցույց տվեց, որ ժամանակակից մամուլում շատ են հանդիպում բազմաթիվ դարձվածքային միավորների, որոնց մի մասը լայն տարածում գտած համագործածական դարձվածքներ են, մի մասը՝ լրագրողների կողմից փոփոխությունների ենթարկված, մի մասն էլ՝ նորաստեղծ: Վերջիններս կարող են ընդունվել ու

դառնալ համագործածական, դրանց մի մասն էլ կարող է չընդունվել և մնալ որպես դիավածային:

Քանալի բառեր – *դարձվածք, դարձվածքային նորարանություն, պոփ-փենցիալ դարձվածքներ, դիավածային դարձվածքներ, հեղինակային դարձվածքային նորարանություններ, դարձվածքային սերիանում, դարձվածքը վերնագիր:*

РЕБЕКА МАРГАРЯН – Фразеологические неологизмы в современной прессе. – Наше исследование показало, что в современной прессе можно ежедневно встретить фразеологические единицы, часть которых является общеупотребительными фразеологизмами. Одна часть подверглась изменениям журналистами, другая же – была создана ими. Подобные фразеологизмы могут быть приняты журналистами и народом и стать общеупотребительными, или же быть не признанными и остаться в качестве случайных фразеологизмов.

Ключевые слова: *фразеологизм, фразеологический неологизм, потенциальные неологизмы, случайные фразеологизмы, фразеологические сращения, фразеологическое единство, название фразеологизма.*

REBEKA MARGARYAN - Idiomatic neologisms in modern press. - Our study has shown that numerous phrasal units can be found in modern media every day. Some of these units are the widespread commonly used phrases; some changed by journalists and some newly created. The latter can be accepted by other journalists and the people and become commonly used; some part of these may not be accepted and remain as random.

Key words: *phrase, phrasal neologism, potential phrases, random phrases, phrasal concretion, phrasal cohesion, phrase headline.*

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Միմոնյան Աբամ
Ողջույնի խոսք 3

Աբաջյան Աննա
Մանուկ Աբեղյանի կյանքն և գիտական գործունեությունը 5

Ավետիսյան Յուրի
Միջին հայերենը որպես արևմտահայ աշխարհաբարի ձևավորման
ենթաշրջան 16

Կատվայան Վիկտոր
Բարբառ և բարբառային լեզու 25

Մաքաչեռոյան Ռուբեն
Լեզվական մեղանշումները հայերենում 36

Խաչատրյան Լալիկ
Միջին հայերենի համեմատություն-դարձվածային
արտահայտությունների ձևաբանական արժեքը 47

Ջրբաշյան Աշխեն
Մանուկ Աբեղյանը և հայկական տաղաչափության խնդիրները 58

Մեսրոպյան Հայկանուշ
Գուրի հասկացության հոգևոր բովանդակությամբ պայմանավորված
բառանունների բարբառային բնութագիրը 67

Գրիգորյան Մուսաննա
Ֆրանսիական փոխառությունները միջին հայերենում, դրանց
բառակազմությունը 74

Սուքիասյան Քնարիկ
Իգական անձնանունների իմաստաբանական և բառակազմական
քննությունը Հ. Աճառյանի «Հայոց անձնանունների բառարանում» 84

Մեյքիխանյան Փառանձեմ
Մանուկ Աբեղյանը բառարանագիր 91

Պողոսյան Նորայր
«Բառզիրք հայոց»-ի որոշ ճշգրտումներ ձեռագիր բառարանների
տվյալների հիման վրա 99

Գիլբարդյան Նարինե
Հայոց գետանունների ստուգաբանության պատմությունից 106

Աղաջանյան Ջարիկ
Լեզվի նորմավորման հարցերը Մ. Աբեղյանի աշխատություններում 119

Խաչատրյան Ալվարդ
Անձնանունների հոլովական գուգաձևությունները Հին և Նոր
կտակարանների գրաբար տարբերակներում 129

Ներսեսյան Գոհար
Բացահայտչի արեղյանական ըմբռնումը 140

Գևորգյան Շուշանիկ
Հրամայական եղանակի զուգադրական-տիպաբանական քննություն 149

Յուզբաշյան Անահիտ
Մանուկ Աբեղյանը իբրև գրաբարագետ 162

Ֆալաքյան Մանուկ
Ածանցավոր բառերի բառակազմական հիմքերի փոխաբերական
իմաստների յուրացումը հայերենում 172

Մարգարյան Ռեբեկա
Դարձվածքային նորաբանությունները արդի մամուլում 182

Պարոնյան Նաիրա
Արաբերենից, պարսկերենից և հունարենից փոխառյալ բժշկագիտական
տերմինները Մ. Հերացու «Ջերմանց մխիթարութիւն» և Բ. Սեբաստացու
«Գիրք բժշկութեան» երկերում 190

Կիրակոսյան Մարիամ
Հեղինակի լեզվական կոնցեպտը և թարգմանությունը 200

Մովսիսյան Անահիտ
Իրակությունները որպես անհամարժեք բառապաշարի մաս 213

Գաբրիելյան Սուսաննա
Բանավոր խոսքի էթիկական նորմերը 221

Մարգարյան Հրաժիր
Ժողովրդախոսակցական բառաշարը Կոստան Չարյանի
չափածոյում 229

Կարապետյան Աստղիկ
Հարադրավոր բայերը Ա. Ամասիացու «Օգուտ բժշկութեան» երկում 239

Քոչատաշյան Սիլվա
Ոճագիտության ձևավորումը հայ իրականության մեջ 250

Դոխոյան Ռուզաննա
Չզացական բայերի իմաստային դասակարգումը արդի հայերենում 258

Խաչատրյան Վալենտին
Բարբառային բառեր ու բառաձևեր 13-րդ դարի ձեռագրերի
հիշատակարաններում 275